

W NUMERZE:

- Dożynki I powiatowe i X gminne
- Uroczyste otwarcie Gimnazjum w Markłowicach
- Wiele przydatnych i cennych wskazówek

KURIER

Nr 40

październik 2004
Nakład: 1.500 egz.
ISSN 1428-605X

MARKŁOWICKI

Dwumiesięczna Gazeta Samorządowa

UROCZYSTE OTWARCIE GIMNAZJUM IM. PROF. MONIKI GRUCHMANOWEJ

Dożynki

I powiatowe i X gminne

19 września br. Markłowice były współorganizatorem I powiatowych i X jubileuszowych, gminnych dożynek. Święto rolników organizowane w powiecie wodzisławskim pokazało jak samorzady potrafią wspólnie działać oraz było magnesem dla tłumów mieszkańców z Markłowic i okolic.

Obchody święta plonów tradycyjnie rozpoczęto od uroczystej mszy św. odprawionej w kościele pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika. Potem punktualnie o godz. trzy-nastej z placu przed Zameczkiem ruszył w kierunku placu za Urzędem Gminy korowód, gdzie odbywały się główne uroczystości dożynkowe.

Licznie zgromadzona na trasie korowodu publiczność podziwiała pomysłowość i przygotowane specjalnie na tę okazję pojazdy. A podziwiać było naprawdę co. Największe uznanie jury wybierającego najciekawszy pojazd w korowodzie, ale także i publiczności zdobyła "Rakieta wszechczasów" przygotowana przez mieszkańców z Mszany. Drugie miejsce przyznano Gimnazjum z Markłowic, a trzecie "Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa". Zwycięzcy konkursu na platformie TIR-a pokazali mieszkańcom Ziemi na przestrzeni epok, od jaskiniowców po ludzi ery kosmicznej. Nie mniejszą inwencję wykazali pozostali uczestnicy korowodu, jak chociażby młodzież, która postanowiła na samochód ciężarowy przenieść dyskotekę "Eden".

Zaraz po dotarciu kolorowego korowodu na Plac Centralny, tegoroczni starostowie dożynek Maria Tatarczyk i Jacek Pawelec przekazali Tadeuszowi Chrószczowi wójtowi Markłowic i Janowi Materzokowi wodzisławskiemu staroście chleb z tegorocznego zboża.

W tym roku tytułem Zasłużeni dla Rolnictwa uhonorowani zostali **Józef Bierski, Jan Dane) i Franciszek Kozielski**. Rozstrzygnięto także konkurs na najestetyczniejsze otoczenie domu. Komisja konkursowa najwyżej oceniła posesję **Zofii i Kazimierza Drychta**, drugie miejsce przyzna-

no **Marii i Eugeniuszowi Kawalerowiczom**, a trzecie **Tadeuszowi i Kazimierze Cudo**.

W części artystycznej na scenie zaprezentowały się Koła Gospodyń Wiejskich, a potem publiczność muzyką biesiadną bawił Jacek Krupa i Aleksandra Turek, a następnie zespoły Karpowicz Family, Waterloo i Kwartet Rampa. Do tańca przygrywała grupa Remedium.

Podczas uroczystości dożynkowych można było także podziwiać wystawę zwierząt przygotowaną przez Klub Hodowców Drobnego Inwentarza w Markłowicach oraz emocjonować się zawodami konnymi. W rozegranym Wyścigu Zaprzęgów Konnych - Maratonem zwyciężyli

Adam Tatarczyk i Jacek Pawelec, drudzy byli Edward Salamon i Jerzy Pukowski, a za nimi Marek Szawerna i Jerzy Kmiecik. W Wielkiej Markłowickiej Dożynkowej Gonicie Konnej zwyciężyła Sylwia Mizia, a kolejne miejsca zajęli Korneliusz Kotula i Aleksander Łoziński.

Można śmiało stwierdzić, że tegoroczne dożynki organizowane na taką skalę były organizacyjnym sukcesem i co ważne przyciągnęły tłumy mieszkańców nie tylko z Markłowic.

Organizatorzy Dożynek dziękują wszystkim, którzy włączyli się do uświetnienia tego rolniczego święta, a w szczególności Kole Gospodyń Wiejskich za całokształt prac wniesionych przy jego organizacji.

XXVIII Sesja Rady Gminy Markłowice 6 października 2004 r.

Rada omawiała przebieg spotkań poświęconych tematyce szkód górniczych zorganizowanych przez gminę i kopalnie z mieszkańcami Markłowic (czytaj na str. 5-7).

Rada Gminy przyjęła uchwały w sprawie:

- Zasad udzielania stypendiów dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. W budżecie Gminy Markłowice określa się corocznie wysokość środków finansowych przeznaczonych na wypłatę stypendiów przyznawanych na podstawie niniejszej uchwały.
- Realizacji zadań inwestycyjnych na rok 2004. Na realizację zadań inwestycyjnych *przeznacza* się w budżecie Gminy Markłowice na 2004 r. kwotę 14.092.647,42 zł.
- Zmian w statucie Gminnej Biblioteki Publicznej w Markłowicach.

Uroczyste otwarcie Gimnazjum w Markłowicach

Do tej bardzo ważnej uroczystości przygotowywano się od dłuższego już czasu. Przygotowywał się Urząd Gminy wraz ze swymi służbami, przygotowywało się grono pedagogiczne wraz z podopiecznymi, spieszyli się wykonawcy. Wszystkim przyświecał jeden cel - zdążyć na czas, by uroczystemu otwarciu gimnazjum nadać właściwą rangę.

9 października br. do Markłowic zjechała grupa znamienitych gości reprezentujących władze samorządowe województwa i powiatu. Przybył mąż profesor Moniki Gruchmanowej prof. Bohdan Gruchman wraz z rodziną. Przybyli przedstawiciele Kuratorium Oświaty i profesorowie Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Z zaproszenia skorzystali także Ryszard Pójdą poseł na Sejm RP i Andrzej Waliszewski wicewojewoda śląski. Nie zabrakło kierownictwa firm współpracujących na co dzień z Gminą oraz gości zagranicznych ze Stonawy z Czech.

Zanim jednak dokonano otwarcia Gimnazjum i poświęcenia tablicy pamiątkowej patronki szkoły Moniki Gruchmanowej, młodzież przeszła w asyście gminnej orkiestry i pocztów sztandarowych do kościoła, gdzie odprawiona została uroczysta msza i gdzie dokonano poświęcenia nadanego szkole sztandaru. Mszę świętą prowadzoną przez miejscowego proboszcza prowadzili również księża okolicznych parafii, a wśród nich brat śp. Moniki Gruchmanowej - ks. Marian Mróz, który przybył aż z Kanady. Po poświęceniu sztandaru, został on zaprezentowany zgromadzonemu i przekazany młodzieży przez rodziców. Tu w kościele poświęcono również krzyże, które zawisną w klasach.

Po mszy wszyscy przeszli do Gimnazjum, gdzie po uroczystym poświęceniu szkoły i przecięciu wstęgi dokonano uroczystego otwarcia placówki. - Uczestniczymy w niezwykle ważnej uroczystości poświęcenia największej dotychczas inwestycji samorządu markłowickiego - Gimnazjum im. prof. Moniki Gruchmanowej, która sprawia, że nasze serca biją dziś szybciej.

Inwestycji, która była możliwa do zrealizowania dzięki harmonii, zgodzie i współpracy działającego od dziesięć lat samorządu markłowickiego, radnych i wszystkich organizacji działających na rzecz dobra publicznego i społeczeństwa obywatelskiego. Gimnazjum imienia Profesor Moniki Gruchmanowej będzie ważnym ogniwem kulturotwórczym, kreującym oblicze naszej markłowickiej społeczności. Wierzmy, że stworzyliśmy młodzieży optymalne warunki kształtujące jej osobowość i rozwój - powiedział wójt Gminy Tadeusz Chrószcz. Swoją wypowiedź wójt zakończył słowami: - Niech Osoba Patronki - poprzez jej ideały i piękno postawy nauczyciela i mistrza - umacnia nie tylko uczniów Gimnazjum, ale także wszystkich ludzi, dla których dobro Śląska stanowi wartość ponadczasową.

Po odśpiewaniu przez Chór Spójnia "Gaudeamus igitur" nastąpiło poświęcenie pamiątkowej płyty patronki gimnazjum. Symbolicznego odsłonięcia tablicy usytuowanej w holu Gimnazjum dokonał prof. Bohdan Gruchman, który powiedział: - Jest to uroczystość bardzo podniosła, a zarazem

skromna w swojej treści. Bardzo za to dziękuję, za uznanie, które ta społeczność wyraża względem mojej zmarłej małżonki. Znam Markłowice od dawna i za każdym razem czuję się tu wspaniale. Miejscowość ta zupełnie zaskoczyła moich znajomych. Są zachwyceni jej wyglądem i życzliwością ludzi. Z kolei prof. Bogdan Walczak prorektor ds. studiów doktoranckich i promocji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu dodał: - Jest rzeczą słuszną i sprawiedliwą aby zasługa spotkała się z uznaniem. W imieniu władz rektorskich Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, dziękuję za to, że powstał tutaj kolejny pomnik prof. Moniki Gruchmanowej. Postać ta jest naszą ozdobą i chlubą. Swoją wielką życzliwością i gotowością niesienia pomocy, zbudowała sobie najpierw pomnik w sercach tych, którzy ją znają. Drugi pomnik to jej myśl naukowa, która żyje w jej dziełach. Kolejny pomnik to rzesze uczniów pani profesor, pokolenia świetnych polonistów. Wreszcie to piękne dzieło, gimnazjum, w którym się znajdujemy, jest pomnikiem materialnym, a jednocześnie żywym.

W auli szkoły odbyła się uroczysta akademia, podczas której wójt Gminy Tadeusz Chrószcz nakreślił historię powstania placówki oraz przedstawił osiągnięcia oświatowe w gminie. Mówiąc o jej budowie powiedział: - Dzięki inicjatywie legislacyjnej Stowarzyszenia Gmin Górniczych w pracach nad ustawą o restrukturyzacji górnictwa z grudnia 2002 roku - gmina Markłowice podobnie, jak część innych gmin górniczych, otrzymała w latach 2001 i 2002 - 7 mln zł rekompensaty, utraconych w latach 2000 i 2001 dochodów własnych. Fakt ten miał kolosalne znaczenie dla budżetu gminy i w decydujący sposób wpłynął na poprawę sytuacji budżetowej gminy i spokojne zakończenie tej inwestycji.

Później uczniowie w specjalnie przygotowanym programie zaprezentowali sukcesy uczniów i szkoły nakreślając również sylwetkę patronki szkoły. Kiedy głos na mównicy zabrali zaproszeni goście m. in.: dr Anna Piotrowicz z Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej Collegium Novum, pierwsza doktorantka patronki szkoły czy Andrzej Waliszewski wicewojewoda śląski, Jerzy Grad wojewódzki kurator oświatowy padały słowa uznania pod adresem władz gminy, władz szkolnych i samych uczniów, społeczności lokalnej. Goście życzyli też wielu dalszych osiągnięć.

W tym dniu wyróżniono specjalnymi plaketkami z wizerunkiem szkoły wszystkich tych, którzy w największym stopniu przyczynili się do terminowego uruchomienia placówki i włożyli wiele wysiłku, by ten obiekt mógł służyć markłowickiej młodzieży. Po przerwie poświęconej na zwiedzanie szkoły przed zebraniem koncertowali uczniowie Szkoły Muzycznej w Rybniku.

Wnikliwa analiza poruszanych spraw

W ślad za odbytymi spotkaniami mieszkańców gminy z przedstawicielami kopalń "Marcel" i "Jankowice", na których poruszano problemy związane z prowadzoną eksploatacją górnictwem w Polu Markłowice, Rada Gminy w dniu 30 czerwca br. przyjęła stanowisko celem zmiany polityki przedsiębiorstwa górnictwa.

Ponadto Rada Gminy upoważniła przewodniczącą Rady do wystosowania, do dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku pisma, celem wyjaśnienia zagadnienia dotyczącego "Projektu docelowej eksploatacji kopalń "Jankowice" i "Marcel" w Polu Markłowice wraz z prognozą wpływów na powierzchnię.

Stanowisko Rady Gminy oraz odpowiedź dyrektora OUG publikujemy na tej stronie.

Odpowiadając na Wasze pismo z dnia 26.08.2004 r. (wpływ do tut. Urzędu w dniu 26.08.2004 r.) w sprawie: gospodarowania złoża wazny do końca 2010 r., decyzja z dnia 18.05.2000 r., 1. dz.

Projekt docelowej eksploatacji kopalni "Jankowice" i "Marcel" w Polu Markłowice wraz z prognozą wpływów na powierzchnię terenu

30.08.2004 r.); Nr OSO-BR 0050/197/04, w Dge/MM/4892843/2000. 3. Planu ruchu

Odpowiedź dyrektora OUG

sprawie udzielenia informacji, dotyczących "Projektu docelowej eksploatacji kopalni "Jankowice" i "Marcel" w Polu Markłowice wraz z prognozą wpływów na powierzchnię terenu", Okręgowy Urząd Górniczy w Rybniku informuje, że dla prowadzenia działalności górnictwa niezbędne jest uzyskanie kolejno:

1. Koncesji, którą w danym zakresie wydaje Minister Środowiska, po uzgodnieniu z właściwym organem samorządowym, i tak:
  - KW S.A. KWK "Marcel" otrzymała koncesję nr 214/93 ważną do dnia 31.01.2019 r.,
  - KW S.A. KWK "Jankowice" otrzymała koncesję nr 215/93 ważną do dnia 31.01.2019 r..
2. Projektu zagospodarowania złoża przyjmowanego przez Ministra Środowiska, i tak:
  - KWK "Marcel" posiada projekt zagospodarowania złoża wazny do końca 2006 r. (pismo z dnia 30.06.2004 r., 1. dz. DGe/MM/489-4644/2004),
  - KWK "Jankowice" posiada projekt za-

zakładu górnictwa, zatwierdzonego przez

Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego, po zaopiniowaniu przez

właściwy organ samorządowy, i tak:

- plan ruchu KWK "Marcel" na lata 2004-2006 został zatwierdzony decyzją Dyrektora OUG w Rybniku z dnia 17.12.2003 r.; 1. dz. 004/0234/0017/03/07817/MK,

- plan ruchu KWK "Jankowice" na lata 2004-2006 został zatwierdzony decyzją Dyrektora OUG w Rybniku z dnia 18.12.2003 r.; 1. dz. 007/0234/0012/03/07586/SD.

"Projekt docelowej eksploatacji górnictwa kopalni "Jankowice" i "Marcel" w Polu Markłowice wraz z prognozą wpływów na powierzchnię terenu" był przedmiotem analizy na posiedzeniu Komisji ds. Ochrony Powierzchni przy Wyższym Urzędzie Górniczym w Katowicach, odbytym w dniu 9.05.2003 r. Opiniowany projekt obejmuje docelową eksploatację pokładów węgla: KWK "Jankowice" do 2035 r. i KWK "Marcel" do 2048 r.

Plan Ruchu kopalń "Marcel" i "Jankowice" na lata 2004-2006

Stanowisko Rady Gminy Markłowice

Działając na podstawie § 13 Statutu Gminy Markłowice, Rada Gminy Markłowice w wyniku odbytych spotkań w kwietniu, maju i czerwcu 2004 r. z mieszkańcami Markłowic, z rejonów objętych wpływami eksploatacji górnictwa wyraża głębokie zaniepokojenie faktem lekceważącego i opieszałego traktowania poszkodowanych mieszkańców.

W trakcie odbytych spotkań stwierdzono brak realizacji niektórych istotnych warunków zawartych w wydanej opinii z dnia 11 grudnia 2003 r.

Nadmieniamy, że dalsze ignorowanie żywotnych interesów społeczeństwa Markłowic może doprowadzić do otwarcia konfliktu i braku przyzwolenia społecznego na tak prowadzoną eksploatację.

W związku z powyższym Rada Gminy zwraca się do organów nadzoru górnictwa, Zarządu Kompanii Węglowej S.A. oraz dyrekcji kopalń o zajęcie się powyższą problematyką.

Po zapoznaniu się z przedstawionym "Projektem...", wysłuchaniu opinii koreferentów, wójta Gminy Markłowice, wójta Gminy Świerklany, dyrektora OUG w Rybniku oraz po przeprowadzeniu dyskusji ww. Komisja podjęła uchwałę nr 1/2003 o następującej treści:

1. Komisja zapoznała się z "Projektem docelowej eksploatacji górnictwa kopalni "Jankowice" i "Marcel" w Polu Markłowice wraz z prognozą wpływów na powierzchnię terenu" traktując go jako propozycję kompleksowego i racjonalnego wykorzystania złoża w tym rejonie. 2. "Projekt docelowej eksploatacji..." **powinien zostać uzupełniony opracowaniem w zakresie działań i przedsięwzięć przedsiębiorcy górnictwa zmierzających do minimalizacji wpływów na powierzchnię, obiekty powierzchni oraz infrastrukturę techniczną uwzględniających między innymi profilaktykę górnictwa i budowlaną oraz uzyskania akceptacji społecznej.**

Dokończenie na stronie 6

Wiele przydatnych i cennych wskazówek

W poniedziałek 13, a następnie 20 września br. w Sali Obrad Urzędu Gminy Marklowice odbyły się spotkania z mieszkańcami gminy, których tematyką były szeroko rozumiane zagadnienia związane z naprawą szkód górniczych. Spotkania zostały zorganizowane z inicjatywy wójta i radnych Gminy Marklowice. O merytoryczności zawartej w nich tematyki świadczyły oklaski obecnych na spotkaniu Markłowiczian, którymi nagradzali wystąpienia zaproszonych prelegentów.

O przybliżenie tematyki związanej z użytkowaniem nieruchomości na terenach górniczych i wynikających z tego tytułu praw i obowiązków właścicieli poproszono Irenę Kuczera, inżyniera budownictwa lądowego z wieloletnią praktyką w zawodzie. Zaproszony przez władze Gminy gość, który jest zarazem uprawnionym rzeczoznawcą budowlanym, rzeczoznawcą majątkowym oraz biegłym sądowym przedstawił główne aspekty prawne wynikające z Kodeksu cywilnego, Prawa geologicznego i górniczego, jak również Prawa budowlanego. Te trzy akty prawne mają bowiem decydujące znaczenie przy zawieraniu uгод przez poszkodowanych z przedsiębiorcą górnictwem, oraz w ewentualnym postępowaniu sądowym w sprawach o naprawę szkód górniczych. Ponadto można było usłyszeć wiele porad praktycznych dotyczących gromadzenia przez właścicieli dokumentacji mogącej być w przyszłości cennym dowodem w postępowaniu sądowym.

Na przygotowanych formularzach, obecni na spotkaniu przedstawili swoje problemy, na które mogli uzyskać odpowiedź na następnym spotkaniu 20 września.

Następnie głos zabrał wójt. W swoim wystąpieniu skoncentrował się na zadaniach gminy wynikających z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz zadaniach wynikających z art. 53 Prawa geologicznego i górniczego. Tadeusz Chrószcz

po raz kolejny wyraził dezaprobatę wobec "jakości" tych przepisów prawnych. Wspomniany wyżej art. 53 Prawa geologicznego i górniczego nakłada bowiem na gminy obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego. W zamysle ustawodawcy było - być

może - wyposażenie gmin w instrument dający im prawo do określania przedsiębiorcom górnictwem kierunków wykonywania ich uprawnień zawartych w koncesjach przy jednoczesnym zapewnieniu bezpie-

Dokończenie na stronie 7

Odpowiedź dyrektora OUG

Dokończenie ze strony 5

3. Komisja zaleca, aby projektowana w najbliższych planach ruchu eksploatacja górnictwa kształtowana była w kierunku ograniczenia występowania deformacji, a pod terenami zabudowanymi, nie przekraczania wartości odpowiadających IV kategorii terenu górnictwa, ograniczenia występowania deformacji nieciągłych, a także eliminowania powstawania zalewisk.
4. W związku z obawą o warunki utrzymania drogi wojewódzkiej nr

932 w aspekcie prognozowanego zalewiska wzdłuż potoku Kucharzówka należy podjąć stosowne działania zmierzające do zapewnienia jej prawidłowego funkcjonowania.

Przedmiotowy projekt nie jest dokumentem uprawniającym do prowadzenia jakichkolwiek robót górniczych. Po uwzględnieniu zaleceń ww. Komisji, zawartych w cytowanej uchwale może on być wykorzystany jedynie jako materiał pomocniczy przy opracowywaniu kolejnych: planów ruchu, projektów zagospodarowania złoża, wniosków o przedłużenie koncesji, dla których decyzje podejmowane będą z uwzględnieniem opinii właściwych organów samorządowych.

DYREKTOR
Okręgowego Urzędu Górniczego
w Rybniku
mgr inż. Zbigniew SCHINOHL

Wiele przydatnych i cennych wskazówek

Dokończenie ze strony 6

czeństwa powszechnego, oraz ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych. Artykuł ten jednakże ma jedną poważną wadę, mianowicie nic nie mówi o tym, kto będzie ponosił skutki uchwalenia tego planu, o których to skutkach mowa w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ta niespójność dwóch aktów prawnych była i jest przedmiotem wielu wystąpień Tadeusza Chróścza jako przewodniczącego Stowarzyszenia Gmin Górniczych w Polsce (SGGP). Szefowie gmin i miast zrzeszonych w SGGP zgodnie wyrażają pogląd, że skutki finansowe mogą przekroczyć wielkość budżetu (niektórzy twierdzą że kilkuletnich budżetów) gmin. Mając to na uwadze solidarnie nie przystępują do opracowania miejscowych planów zagospodarowania terenów górnictwa. By temat ten nie został jednak zawieszony w przyszłości, gminy górnicze wywierają naciski na postów odpowiedzialnych za opracowanie tych dwóch ustaw, by uchwalone przez Sejm przepisy prawne nie spowodowały załamania finansów gmin.

Wójt przedstawił również zebranim informację na temat wszystkich prac planistycznych poczynając od roku 1997 do dnia dzisiejszego. Ze sporym zainteresowaniem Marklowiczanie zebranych w Sali Narad spotkała się informacja dotycząca już zrealizowanych zadań i przyjętych do realizacji na terenach pomiędzy ulicami Orlą, Wyzwolenia i Wiosny Ludów, przejętych od nieistniejącej już Rybnickiej Spółki Węglowej.

Omówienie prac planistycznych na tym terenie było kolejnym punktem programu spotkania. Do przedstawienia tego zagadnienia poproszono architekta Wiesława Chmielewskiego, dyrektora Pracowni Urbanistycznej w Rybniku, autora planów gminy Marklowice, któremu również nieobca jest tematyka związana ze szkodami górnictwem, jako że jest autorem planów dla wielu gmin górniczych. Dyrektor poinformował mieszkańców w jakim celu opracowuje się plany zagospodarowania przestrzennego gmin. Później zaś skoncentrował się na szczegółowym omówieniu, opracowywanego aktualnie na zlecenie gminy przez jego pracownię, planu zagospodarowania terenu pomiędzy ulicami Orlą, Wyzwolenia i Wiosny Ludów, liczącego ok. 70 ha. Obszar ten ma kluczowe znaczenie dla rozwoju funkcji osadniczej gminy Marklowice dopóki będą działały kopalnie. Potwierdził również, że opracowanie planu dla terenu górnictwa w

chwili obecnej mija się z celem z powodów przytoczonych wcześniej przez wójta.

Teren pomiędzy ulicami Orlą, Wyzwolenia i Wiosny Ludów może posłużyć jako przykład dobrego wykorzystania przestrzeni. Niebagatelne znaczenie ma fakt, że ok. 23 ha są własnością komunalną gminy. Pozwala to na tworzenie układów mieszkaniowych, komunikacyjnych i przyrodniczych, zgodnych z wymaganiami obowiązującego prawa i dla wygody przyszłych użytkowników. Scalanie i wtórny podział gruntów na terenach prywatnych często nie zyskuje przychylności właścicieli tych terenów. Dowodem na to są wąskie ciągi pieszo-jezdne o szerokości nie pozwalającej na przyznanie im statusu drogi publicznej. Zaletą tego terenu jest fakt, iż posiada on zgodę wojewody i starosty na przeznaczenie gruntów na cele nierolnicze. Największym jego atutem jest położenie poza obszarem, na którym występują szkody górnicze. Dyrektor pracowni powiedział, że plan ten będzie za miesiąc wyłożony do wglądu zainteresowanych i poddany konsultacjom społecznym.

Wójt dodał, że teren ten został przygotowany w zamyśle dla Marklowiczanie szukających działek poza wpływami górniczymi. Jednakże, dotychczas na 8 działek sprzedanych, tylko dwie kupili mieszkańcy naszej Gminy, pozostałe nabyli mieszkańcy okolicznych miast, doceniając walory tych działek. Wójt podkreślił, że sprzedaż działek przez gminę może odbywać się tylko i wyłącznie w drodze przetargu.

Na spotkaniu drugim, które odbyło się w poniedziałek 20 września br. Irena Kuczera omawiała bardzo szczegółowo zagadnienia związane z procedurą postępowania z nieruchomościami położonymi na terenach górnictwa w kontekście prowadzonej i planowanej eksploatacji. Dla osób zainteresowanych porady te zostały ujęte w formie konspektu, który można było otrzymać u sekretarza Gminy. W tym numerze stanowią dodatek do "Kurier Marklowicki".

Drugim zagadnieniem poruszone na spotkaniu było omówienie spraw związanych z planami ruchu kopalń i wynikającymi z tego tytułu obowiązkami przedsiębiorców górniczych wobec właścicieli nieruchomości.

Obydwa spotkania cieszyły się dużym zainteresowaniem, czego dowodem były indywidualne rozmowy mieszkańców z prelegentką trwające długo po oficjalnym zakończeniu spotkań.

Zapadła decyzja

Rada Nadzorcza Kompanii Węglowej S.A. podjęła uchwałę w sprawie przekazania na rzecz Gminy Marklowice terenów kopalni "Marcel" za budynkiem Urzędu Gminy oraz kopalni "Jankowice" teren przylegający do marklowickiej Strefy Aktywności Gospodarczej tzw. nieczynny otwór gazonowy kopalni "Jankowice".

Po dopełnieniu formalności prawnych tereny o łącznej powierzchni 4,9 ha będą własnością gminy.

Karkoszka II uruchomiona

Zakończono modernizację części mechanicznej i budowę części biologicznej oczyszczalni ścieków Karkoszka II. W kosztach realizacji tego zadania uczestniczyła także Gmina Marklowice.

Po oddaniu inwestycji do ruchu, wojewódzki inspektor ochrony środowiska w Katowicach stwierdził, że dzięki modernizacji i rozbudowie oczyszczalni osiągnięto zakładany efekt ekologiczny. Badane wartości stężeń zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych z Karkoszki II do Leśnicy nie przekraczają dopuszczalnych norm.

Koszt modernizacji oczyszczalni wyniósł 44 mln zł, w tym udział Marklowice będzie wynosił 7,1 proc.

Zakończono kolejny etap

W październiku br. zakończono dozbieranie Strefy Aktywności Gospodarczej w Marklowicach.

Ukończone prace w SAG polegały na wykonaniu 700 mb drogi wraz z kanalizacją deszczową. Realizacja tego zadania pozwoliła jednocześnie wykonać normalny, jak na dzisiejsze standardy, dojazd do budynków wielorodzinnych i prywatnych posesji położonych w okolicach SAG.

Przed terminem

Szybciej niż uprzednio zakładano zakończone zostało zadanie drogowe związane z przebudową skrzyżowania ulic Krakusa i Wyzwolenia.

Planowany początkowo na okres około 6 tygodni zakres prac związanych z tą inwestycją udało się skrócić prawie o połowę i 13 października br. na przebudowywanym odcinku drogi przywrócony został ruch samochodów. Pomimo szybszego oddania do ruchu drogi wykonano szerszy zakres robót

niż wcześniej planowano. Między innymi od ulicy Strażackiej do Wyzwolenia przebudowano wodociąg wraz z nowymi przyłączami oraz położono nową nawierzchnię z kostki na odcinku drogi za Remizą OSP wiodącym do trzech posesji oraz stanowiącym wjazd na parking za OSP.

Kolejny etap kanalizacji gminy

W Markłowicach trwają prace przy budowie kanalizacji sanitarnej w rejonie Centrum Gminy.

Budowa tego odcinka kanalizacji sanitarnej umożliwi zrzut ścieków z rejonu centrum i południowej części Markłowic do oczyszczalni Karkoszka. Prace rozpoczęte w sierpniu br. mają zostać zakończone z końcem tego roku. Budowa tego odcinka kanalizacji będzie kosztowała 2 mln zł, z tego 45 proc. stanowią środki zewnętrzne, które Gmina Markłowice pozyskała z "Funduszu na rzecz rozwoju infrastruktury lokalnej skierowanej na rozwój przedsiębiorczości w ramach programu łagodzenia w rejonie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego".

Na trasie budowanej kanalizacji stoi szyb Markłowice. W związku z powyższym, aby dojść do kolektora, który usytuowany jest za szybem od strony

Wodzisławia Śl. należało wykonać pompownię ścieków, a następnie dwukrotnie poprowadzić trasę kanalizacji pod potokiem Markłowka, by rurociągiem tłocznym biegnącym wzdłuż ul. Porzeczkowej ominąć wspomnianą wcześniej przeszkodę.

Wykonawca - firma Promil z Jankowic - musi uporać się z utrudnieniem polegającym na tym, że na Placu Centralnym kanalizacja sanitarna musi być prowadzona na znacznej głębokości - ok. 6 m - co podyktowane jest spadkiem terenu w tym miejscu. Jak się ponadto okazało obszar jest bardzo nawodniony, co utrudnia znacznie prowadzenie robót ziemnych. W trakcie budowy pompowni trzeba było wykonać dodatkowe szczelne ścianki, ponieważ napływ wody uniemożliwiał prowadzenie robót.

Wysoka pozycja Markłowic

Dwutygodnik "Wspólnota" (nr 21) zamieścił ranking inwestycyjny samorządów. W klasyfikacji brano pod uwagę wydatki inwestycyjne gmin w latach 2001-2003.

Markłowice w tym rankingu zajmują 16 lokatę w kraju, awansując z 51 miejsca w rankingu za lata 2000-2002. W województwie śląskim zajmujemy drugą lokatę za gminą Starcza.

W Markłowicach w analizowanym okresie na jednego mieszkańca przypadało 742,75 zł wydatków inwestycyjnych (w Starczej 861,79 zł). W tym samym rankingu, ale bez dotacji zewnętrznych, zajmujemy 13 lokatę w kraju, a pierwszą w województwie śląskim, wydając na 1 mieszkańca 587,65 zł na inwestycje.

Analizując tegoroczne wydatki inwestycyjne dochodzące do 14 mln zł, prawdopodobnie Markłowice zajmą znacznie wyższą lokatę w rankingu.

Praca w GCI

Markłowice uzyskały grant w wysokości prawie 50.000 zł na urządzenie Gminnego Centrum Informacji. Spośród 40 startujących w konkursie gmin i instytucji z województwa śląskiego Markłowice zajęły drugie miejsce.

W związku z tym wójt Gminy ogłasza konkurs mający na celu wyłonienie dwóch pracowników, którzy będą tam zatrudnieni.

Kandydat powinien posiadać: wyższe wykształcenie, preferowane - informatyczne (wymóg ten nie wyklucza kandydatów z wykształceniem średnim); dobry stan zdrowia umożliwiający pracę przy komputerach; prawo do stażu absolwenckiego w Powiatowym Urzędzie Pracy; kulturę osobistą; wysokie umiejętności interpersonalne; zdecydowanie i konsekwencję w działaniu; znajomość języka obcego w stopniu średnio zaawansowanym (preferowany angielski).

Oferty należy składać w sekretariacie Urzędu gminy w zamkniętych kopertach z dopiskiem: "Konkurs GCI" do dnia 15 listopada br. Oferta powinna zawierać podanie o pracę - zatrudnienie w gminnym Centrum Informacji, życiorys (CV). Oprócz informacji o wykształceniu pożądana jest również informacja o innych walorach kandydata mogących mieć znaczenie przy zatrudnieniu w GCI.

Spośród kandydatów jedna osoba zostanie zatrudniona w GCI na okres min. 1 roku, natomiast drugiej umożliwi się odbycie kilkumiesięcznego stażu absolwenckiego. Oferta skierowana jest głównie do osób bezrobotnych z terenu gminy z uwagi na specyfikę miejsca i charakter pracy; liczy się dyspozycyjność tych osób.

Dodatkowych informacji udziela Sekretarz Gminy pod numerem telefonu 455-00-16.

Pasowanie pierwszych klas

14 września br. w nowym budynku Gimnazjum w Markłowicach im. prof. Moniki Gruchmanowej odbyło się pasowanie uczniów klas pierwszych.

Z tej też okazji zostało zaproszonych wielu wspaniałych gości, którzy swą pracą i wysiłkiem przyczynili się do powstania nowego budynku szkoły, a którym najmłodsi i najstarsi uczniowie pragnęli za to podziękować z całego serca. Na uroczystości nie mogło zabraknąć również rodziców, których trud wychowania doprowadził tych

młodych ludzi - uczniów gimnazjum do kolejnego, ważnego etapu ich życia. Uroczystego pasowania dokonała dyrektor szkoły Jolanta Tomaszewska wraz z wójtem gminy Tadeuszem Chrószczem. Uczniowie, powtarzając słowa przysięgi w obecności przedstawicieli społeczności lokalnej i szkolnej stali się prawowitymi

uczniami gimnazjum. Po części oficjalnej odbyła się część artystyczna, w której swoje umiejętności zaprezentowali nasi

pierwszoklasiści.

Całość występów przygotowały panie wychowawczynie klas pierwszych.

Biblioteka Gminna

Oddanie do użytku nowego Gimnazjum było zarazem nowym etapem w 55-letniej historii Biblioteki Gminnej.

Na ten moment czekali czytelnicy i personel, gdyż dotychczas biblioteka funkcjonowała w niezwykle trudnych warunkach lokalowych, co nie sprzyjało korzystaniu z bogatych zbiorów książkowych. Z zagrzybionego, ogrzewanego piecami węglowymi lokalu w tzw. "dworze", bibliotekę przeniesiono do nowoczesnie zaprojektowanych, przestronnych pomieszczeń w Gimnazjum.

Powierzchnia biblioteki jest obecnie większa o ponad 20 m kw., co pozwoliło na wyodrębnienie oddzielnej wypożyczalni dla dzieci i dla dorosłych. Na miejscu można korzystać z pra-

sy codziennej oraz z bogatego księgozbioru podręcznego.

Podkreślić należy, że placówkę wyposażono w nowe meble i sprzęty, zaś w najbliższym czasie biblioteka otrzyma komputery z możliwością korzystania z Internetu, kserokopiarki, itp.

Biblioteka posiada oddzielne wejście dla czytelników - od strony ulicy Zana. Dodatkowo uczniowie Gimnazjum mogą korzystać z wejścia z korytarza Gimnazjum.

Doskonałe warunki pracy pozwoliły na zwiększenie godzin pracy biblioteki, która czynna jest teraz: w poniedział-

Kształtuje się Centrum

Gotowy jest już zewnętrzny i wewnętrzny wystrój budynku komunalnego - "Grzonkowiny" w Markłowicach. Tutaj m.in. będzie mieściło się powstające Centrum Gminnej Informacji, na tworzenie którego Gmina pozyskała środki zewnętrzne.

Teren za budynkiem robi wrażenie. Powstał tu ładny, oświetlony skwer i parking, a tuż za nim efektownie prezentuje się nowe boisko sportowe ze sztuczną nawierzchnią i oświetleniem projektowym. Z boiska będą korzystał uczniowie SP nr I i Gimnazjum w trakcie zajęć szkolnych. Dla pozostałych będzie dostępne na zasadach analogicznych jak korzystanie z gminnej sali sportowej. Zamiar wejścia na boisko należy uzgodnić z gospodarzem sali sportowej.

łek, środę i piątek od 12.00 - 19.00, a we wtorki od 8.00 - 15.00. Istnieje również możliwość kontaktu tel. - 4543153

Przeniesienie Biblioteki Gminnej do Gimnazjum spowodowało, że w szybkim tempie wzrosła liczba czytelników, a tym samym liczba wypożyczeń. Od momentu otwarcia biblioteki w nowej siedzibie zare-

jestrowało się 92 czytelników, którzy nigdy wcześniej nie korzystali ze zbiorów. Ogólna liczba czytelników sięga 800. Większość czytelników to dzieci, młodzież i studenci. Duży odsetek stanowią osoby bezrobotne oraz emeryci.

Nowy lokal to dla Biblioteki Gminnej najwspanialszy prezent na 55-lecie jej istnienia.

Ku czci amerykańskich lotników

Pamiętkowa tablica

11 listopada br. po mszy św. Za Ojczyznę w kościele pw. św. Stanisława BiM w Markłowicach będzie miała miejsce uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej ku czci poległych amerykańskich lotników, którzy zginęli w Markłowicach w 1944 roku.

Tablica poświęcona jest pamięci załogi amerykańskiego samolotu bombowego B-17G nr ser. 44-663 zestrzelonego w trakcie misji bombowej na niemieckie zakłady przemysłu zbrojeniowego w Kędzierzynie 26 grudnia 1944 r. w czasie ostatniego, osiemnastego nalotu 15 US Air Force, stacjonującej w południowych Włoszech. Maszyna wraz z załogą wchodziła w skład 99 Skrzydła Bombowego. Z 11 osobowej załogi zestrzelonego bombowca na terenie Markłowicz zginęli: pilot Lt. Robert Flake z Arizony, II pilot Ist Lt. John Reese z Pensylwanii, nawigator S/Sgt. Harold Mitchell z Minnesoty, mech. pokł. Sgt. Paul Yarley z Ohio, strzelec Sgt. Sherwood Griswold z Kalifornii, radiooperator Sgt. Carlis Morton z Pensylwanii, strzelec Sgt. Clyde Plants z Pensylwanii, strzelec Sgt. Theodore Gilson z New Jersey, fotograf Sgt. Seymour Apt z Pensylwanii.

Z katastrofy uratowało się dwóch członków załogi: strzelec sierżant Merle Smith wyskakując na spadochronie w okolicach Kędzierzyna oraz bombardier sierżant Frederick Weiss lądując na spadochronie w Markłowicach naprzeciw kościoła. Obaj przeżyli wojnę i powrócili do USA. Pozostali, pochowani na cmentarzu w Markłowicach członkowie załogi zostali ekshumowani w październiku 1947 r. przez Ekspedycję Ekshumacyjną i pochowani z honorami na cmentarzu wojskowym dla lotników amerykańskich i alianckich.

Markłowickiego finału amerykańskiego bombowca ciąg dalszy

W dwóch kolejnych numerach "Kuriera Markłowickiego" z 2002 r. ukazał się artykuł o podobnie jak wyżej brzmiącym tytule, będącym próbą odtworzenia tragedii amerykańskich lotników, którzy zginęli w Markłowicach Górnych 26 grudnia 1944 roku. W numerze z kwietnia 2002 r. przybliżono okoliczności amerykańskich nalotów na zakłady przemysłowe Górnego Śląska w drugiej połowie 1944 roku oraz przedstawiono relacje świadków i zebrane przez autora informacje dotyczące samej tragedii amerykańskich lotników w Markłowicach. W numerze czerwcowym "Kuriera" autor przytoczył wnioski oraz wątpliwości i pytania czekające na odpowiedź, a dotyczące samolotu i jego załogi.

Po dwóch latach poszukiwań, dokładnie w 60 rocznicę powyższych wydarzeń, można już zamknąć ten prawie nieznaną epizod II wojny światowej. W oparciu o obszerną dokumentację oraz oryginalne amerykańskie raporty uzyskane przez autora dzięki uprzejmości historyka lotnictwa, badacza i członka "Aircraft Missing In Action Project" Pana Szymona Serwatki, zaistniała możliwość, w miarę szczegółowego odtworzenia tych tragicznych wydarzeń z grudnia 1944 r.

Interesujący nas samolot bombowy typu Boeing B-17 G o numerze seryjnym AAF-44-6663 należał do 99 Skrzydła Bombowego 15 US Air Force stacjonującego na lotnisku Tortorella w pobliżu Foggii, w południowych Włoszech. B-17 G "Flying Fortress" był wyposażony w 4 silniki o mocy 1380 PS, rozwijał prędkość 480 km/h przy pułapie osiągającym 9000 m, miał zasięg 2900 km z dwoma tonami bomb. Zwyczajowo każdemu samolotowi załoga nadawała uroczyste nazwę własną, wypisując ją po obu stronach kabiny pilotów. Interesujący nas bombowiec został ochrzczonej "Mono".

W ów feralny dzień 26 grudnia 1944 r., w dzień Bożego Narodzenia w godzinach rannych załoga "Mono" wystartowała z lotniska Tortorella, by w składzie formacji złożonej ze 134 bombowców typu

Fortres i Liberator dokonać bombardowania zakładów IG Farbenindustrie AG Heydebreck określanych w źródłach amerykańskich jako Blechhammer Sauth. Nadmienić należy, że poza interesującą nas formacją wystartowały jeszcze z innych lotnisk dwie formacje, z których jedna miała zbombardować zakłady Kokerei Odertal w Zdzieszowicach, natomiast druga, złożona ze 111 Liberatorów, pod osłoną ponad 100 myśliwców typu Lightning i Mustang miała zbombardować zakłady chemiczne w Oświęcimiu-Dworach. Trasa przelotu prowadziła nad Adriatykiem, terytorium okupowanej Jugosławii, Niziną Węgierską, Protektoratem Czech i Moraw nad Górnym Śląsk.

Załoga "Mono" w tym dniu składała się wyjątkowo z 11 osób (normalnie 9-10 członków załogi): I pilot Lt. Robert H. Flake pochodzący z Meksyko (stan Arizona), II pilot Ist. Lt. John E. Reese z Pensylwanii, nawigator S./Sgt. Harold E. Mitchell z Minnesoty, bombardier S./Sgt. Frederick E. Weiss z Massachusetts, mech. pokładowy Sgt. Paul T. Yarley z Ohio, strzelec boczny Sgt. Griswold T. Sherwood z Kalifornii, radiooperator Sgt. Carlis Morton z Pensylwanii, strzelec wieżyczki Sgt. Clyde S. Plants Jr z Pensylwanii, strzelec boczny S./Sgt. Marie D. Smith z Nebraski, strzelec ogonowy Sgt. Theodore Gilson z New Jersey. Dodatkowo w skład załogi w tym dniu, wszedł również sierżant Seymour Apt z Pensylwanii, który jako fotograf miał wykonać zdjęcia zbombardowanych zakładów dla dowództwa amerykańskiego, na podstawie których określić miano efekty bombardowań. Wszyscy byli ludźmi bardzo młodymi. Weteranami lotów bojowych nad Niemcy byli II pilot John Reese, bombardier Frederick Weiss i boczny strzelec Merle Smith. Dla pozostałych była to pierwsza misja bojowa. Trzech miało żony. Cała jedenastka pochodziła z siedmiu różnych stanów.

Tymczasem nad cel w Kędzierzynie-Blachowni ze 134 bombowców dotarło 78 fortces i 43 liberatory, czyli łącznie 121 maszyn. Formacja, w skład której wchodził B-17 G "Mono", znalazła się nad celem o godzinie 12.18. Pierwsza fala uderzeniowa bombowców z 485 Grupy bombardowała zakłady w Kędzierzynie systemem wizualnym i ponadto rozsiała w powietrzu prawie 274 tys. ulotek i paszków cynfolii by zakłócić funkcjonowanie urządzeń namierzających cele dla niemieckiej artylerii przeciwlotniczej. Druga grupa bombowa stosując tzw. metodę "offsetową" dokonała zrzutu 500 funtowych bomb burzących. 99 i 460 grupa bombowców, w skład której wchodził "Mono", rozpoczęła atak wedle synchronizacji PFF, jako ostatnia fala uderzeniowa.

Formacje atakujących bombowców powitane zostały silnym ogniem artylerii przeciwlotniczej. Z powodu bardzo wysokiego pułapu nadlatujących eskadr bombowych, ogień zaporowy rozpoczęły ciężkie baterie artylerii przeciwlotniczej kalibru 12,8 cm, rozlokowane w rejonie Leśnicy, Rudzińca, Kozła-Portu, Kędzierzyna (baterie dział kalibru 10,5 cm) wieś Starzew, Stary Ujazd oraz wszystkie baterie Heimattflak kalibru 8,8 cm rozlokowane wokół zakładów.

Dalsze losy "Mono" można w dużym przybliżeniu odtworzyć na podstawie oświadczeń i raportów innych załóg, dołączonych do "Missing air crew raport" oznaczonego numerem 10939, a dotyczącego zestrzelenia bombowca AAF-44-6663. Jak już wyżej wspomniano, "Mono" z numerem 663 na stateczniku przystąpił do ataku o godzinie 12.18. Dokonał zrzutu bomb, ale w chwilę później otrzymał trafienie w silnik numer dwa. Oto jak opisuje ostatnie minuty "Mono" T/Sgt. James H. Jackson inżynier pokładowy bombowca o numerze 729 formującego szyk: "Zauważyłem samolot 663, którego drugi silnik zapalił się. W tym samym czasie zauważyłem jeden spadochron opuszczający samolot, którym prawdopodobnie ratował się tylny strzelec. Maszyna odsunęła się od formacji, a pilot starał się ciągnąć dziób w górę i w dół, by ugasić pożar".

Z oświadczeniem Jacksona pokrywa się relacja porucznika Williama Harlesona. Najobszerniej jednak ostatnie 5-6 minut bombowca opisał porucznik Morris S. Wood który to opis warto przytoczyć w całości: "Po bezpośrednim trafieniu przez artylerię w jednym z naszych samolotów zapalił się silnik numer dwa. Samolot zboczył w prawo od naszej formacji o około 600 jardów i leciał w tej pozycji przez około 5 min. Silnik ciągle się palił. W tym samym czasie pojawił się spadochron. Uważam, że był to strzelec z tylnej części, który zdołał wyjść przez właz. Samolot po utrzymaniu swojej pozycji z prawej strony przez około 5 minut, rozpoczął nurkowanie. W ten sposób pilot próbował zgasić ogień. Manewr ten trwał aż do

Dokończenie na stronie 11

Dokończenie ze strony 10

momentu, kiedy osiągnął około 70 stopni. Około 7000 stóp poniżej nas samolot przełamał się przy podstawie wieżyczki, wtedy trzech ludzi zostało wyrzuconych, a spadochrony otwały się. Kilka sekund później dwa następne spadochrony pojawiły się w przedniej części i byli to prawdopodobnie nawigator i bombardier. Przed samym uderzeniem w ziemię oraz wybuchem, obiekt który pojawił się również mógł być spadochronem lub też kawałkiem rozerwanego samolotu. Kiedy samolot rozleciał się, część ogonowa spadała w dół jak liść i jest prawdopodobne, że przeżyli ci, którzy byli w tej części samolotu".

Jaki był los załogi zestrzelonego bombowca?

We wszystkich oświadczeniach mowa jest o spadochronie, który pojawił się zaraz po trafieniu maszyny nad Kędzierzynie. Porucznicy Jackson i Harlison sugerują w swoich oświadczeniach, że był to tylny strzelec. Okazało się jednak, że po trafieniu wyskoczył na spadochronie z palącego się bombowca boczny strzelec sierżant Merle Smith, który wylądował szczęśliwie na zalesionym terenie na południe od Kędzierzyna i został ujęty przez Niemców dopiero 27 grudnia (czyli w dniu następnym) między godziną 7 a 8 rano. Dokumentuje to telegram z dnia 28 grudnia 1944 r. do Dulag Luft-Oberursel koło Frankfurtu nad Menem, dokąd odsyłano w trybie natychmiastowym zestrzelonych lotników amerykańskich i brytyjskich w celu przesłuchania.

Przenieśmy się teraz do Markłowic. Na wysokości Markłowic-Chałupek płonący samolot eksplodował w powietrzu. Sprawdziły się przypuszczenia autora wysnute na podstawie relacji, że samolot nie przygotowywał się do awaryjnego lądowania. Eksplozja uprzędziła ten zamiar załogi. W wyniku eksplozji i rozłamania się kadłuba, załoga została wyrzucona na zewnątrz, a ci którzy wyskoczyli na spadochronach, ze względu na małą wysokość zginęli, uderzając o twardy zmarznięty grunt. Szczęśliwie udało się wyskoczyć i wylądować jednemu z członków załogi, który według relacji miał nazywać się Ferdynand Weiss lub Wajs. To nazwisko było właściwie jedyną nitką prowadzącą do rozwiązania zagadki. Poszukiwania dalszych losów Ferdynanda Weissa w Centralnym Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu w lutym 2003 r. zakończyły się niepowodzeniem. Nie znaleziono również żadnych informacji w archiwum szpitala w Rydułtowach czy też w dokumentacji obozu jeńczego w Cieszynie, gdzie miał podobno przebywać wyżej wspo-

mniany, uratowany lotnik.

Dopiero korespondencja autora z Panem Michałem M uchą z Poznania, historykiem zajmującym się lotnictwem, współautorem książki "Z ziemi włoskiej do polskiej" zasugerowała temu ostatniemu, że być może chodzi nie o Ferdynanda a Frederika Weissa, uratowanego członka załogi AAF-44-6663. Sierżant Frederick Weiss, uratowany bombardier z zestrzelonego bombowca został ujęty w Markłowicach w chwili po katastrofie samolotu czyli około 12.30. Po kilkunastogodzinnym pobycie na posterunku żandarmerii w Markłowicach (mieścił się on w budynku obecnego przedszkola) sierżant Frederick Weiss odtransportowany został do Rybnika, a stamtąd transportem wojskowym bezpośrednio do Dulag Luft Oberursel k/Frankfurtu nad Menem.

Pośród dziewięciu ciał zwiezionych z miejsc upadku przez Pana Bolesława Ochojskiego zidentyfikowano jedynie zwłoki dowódcy samolotu porucznika Roberta Flake'a, mechanika pokładowego sierżanta Paula Varley'a, oraz strzelca bocznego sierżanta Sherwooda Griswolda. Pozostałych sześciu ciał, ze względu na częściowe zwięglenie i spalenie nie zdołano zidentyfikować. W raporcie niemieckim jest mowa, że "Jedyny żyjący spośród załogi nie udzielił informacji o zabitych". Ze względu na pożar i eksplozję dokumenty pokładowe i mapy uległy zniszczeniu. Części garderoby zostały w większości zebrane i z istic niemiecką dokładnością zinventaryzowane przez policję. Znaleziony film do aparatu fotograficznego został odesłany do Rybnika w celu przechowania, a następnie gońcem zawieziony do Oberursel k/Frankfurtu.

Ciała zabitych lotników amerykańskich pogrzebano z polecenia ówczesnego urzędnika gminnego Adamka na nowym cmentarzu, pod płotem, w północno-zachodniej jego części. W dwa lata po zakończeniu wojny, w październiku 1947 r., groby ekshumowała Ekpa Ekshumacyjna USA posługując się odręcznie sporządzonym, na podstawie raportów niemieckich, planem pochówków amerykańskich lotników.

Józef Kłosok

Dyżury kopalń w Urzędzie Gminy

Począwszy od 9 listopada br. w co drugi wtorek, w Urzędzie Gminy Markłowice będą pełnione dyżury przez przedstawicieli działów szkód górniczych kopalń "Marcel" i "Jankowice".

9 listopada, a następnie 7 grudnia br. dyżur w Urzędzie Gminy w sali nr 205 w godz. od. 9.00 -13.00 będą pełnili przedstawiciele kopalni "Marcel", natomiast 23 listopada i 21 grudnia br. kopalni "Jankowice".

W tych dniach bez konieczności odwiedzania ww. kopalń będzie można załatwiać na miejscu wszelkie sprawy dot. naprawy szkód górniczych czy złożenia wniosku o naprawę szkody. W dni dyżurów, bez względu czy dyżur będzie miała kopalnia "Marcel" czy też "Jankowice" będą przyjmowane wnioski mieszkańców kierowane do obydwu kopalń.

XI Gwarki

Zapraszamy do udziału w XI Gwarkach Markłowickich, które odbędą się 27 listopada 2004 r.

Zapisy przyjmowane są w Wydziale Spraw Społecznych Urzędu Gminy.

18 listopada 2004 r. w gminnej sali sportowej w Markłowicach o godz. 16.30 odbędzie się spotkanie Clive'a Harsa z chorymi.

Nowy wizerunek SP nr 1

Zakończono prace przy wymianie dachu i jego konstrukcji oraz ocieplenia elewacji budynku Szkoły Podstawowej nr 1. Na ten cel Gmina wydała ponad 800 tys. zł.

Mimo 100 lat szkoła prezentuje się bardzo okazale i swym wizerunkiem nawiązuje do nabierającego już ostatecznych kształtów Centrum Markłowic.

Materiał zawarty w niniejszym opracowaniu został przedstawiony i omówiony w szerszym kontekście mieszkańcom naszej gminy przez Panią inż. Irenę Kuczera - rzeczoznawcę ds. budowlanych, biegłego sądowego - na spotkaniach, które odbyły się w dniach 13-go i 20-go września 2004 r. w Sali Obrad Urzędu Gminy Marklowice.

Praktyczne zasady postępowania w sprawach dotyczących odszkodowań z tytułu szkód górniczych!

Kopalnie mają opracowane procedury postępowania w przypadku złożenia wniosku o naprawę szkód. Procedury te stanowią zapis czynności dla Służb kopalń bez uwzględnienia problemów wnioskodawcy. Brak tam zakreślonych terminów, obowiązku dostarczenia protokołów i dokumentów wnioskodawcy, uzgadniania z nim ustaleń, udostępniania opracowań specjalistycznych mających wpływ na dalsze postępowanie. Poniższe informacje stanowią taką procedurę na użytek własny poszkodowanych.

W przypadku stwierdzenia wystąpienia szkód, aby zapobiec problemom należy w zakresie przysługującego prawa dążyć do udokumentowania podstaw roszczenia a w tym celu podjąć następujące kroki:

M skompletować dokumentację techniczno - prawną nieruchomości - projekty budowlane z dokumentacją zatwierdzającą, pozwolenie na budowę, zgoda na użytkowanie, udokumentowanie zmiany stanu zabudowy, wypis z Księgi Wieczystej - uregulowanie stanu prawnego nieruchomości.

Bardzo ważne dokumenty. W przypadku braku, zagubienia, dokonanych samowolnie zmian należy wykonać dokumentację legalizacyjną przed wystąpieniem z roszczeniami.

Dlaczego ważne - bo stanowią dokument z którego wynika:

Stan prawny,

Okres budowy - do ustalenia naturalnego zużycia, Opis techniczny - technologia wznoszenia, wykonane zabezpieczenia itp. Kształt bryły i wymiary obiektów - np. do celów kontroli poprawności obmiarów, Dokumentuje wszelkie zmiany po okresie budowy zasadniczej - przebudowy, nadbudowy, zmiany układu konstrukcyjnego, istotne modernizacje.

Koszt opracowania dokumentów do legalizacji od 800 - 3000,00 zł w zależności od zakresu.

2/ **złożyć zeszyt w którym kolejno prowadzić zapisy istotnych w postępowaniu dat w szczególności** zakresów i dat wzmoczenia występowania szkód, tąpnięć, zaniku wody w studniach, napływu wody do piwnic itp., interwencji i odpowiedzi na interwencje, terminów i zakresu działania służb kopalni na nieruchomości np. komisji ustalającej stan zabudowy, służb mierniczo geologicznych wykonujących pomiary, dat sporządzania dokumentacji fotograficznej.

Również uwagi do jakości wykonanych prac remontowych.

Szkody oddziałują niejednokrotnie w okresach wieloletnich - nie sposób zapamiętać dat, zmian, zakresu i warunków prowadzenia remontów.

3/ zgłosić na kopalnię zawsze pisemnie z potwierdzeniem na kopii zakres szkód i zażąda komisyjnego ustalenia sposobu naprawy z określeniem terminu.

Może to być wypełniony wniosek. Zgodnie z Instrukcją postępowania cyt: "Pisemny wniosek złożony przez poszkodowanego rozpoczyna postępowanie o naprawienie szkody"

Wzór wniosku wypełnić w 2 egzemplarzach i złożyć z pismem przewodnim za potwierdzeniem lub wysłać listem poleconym.

4/ o ile to możliwe sporządzać dokumentację fotograficzną (filmową) rejestrującą stan (z datownikiem)

- opisać czego dotyczy przy każdorazowej zauważonej zmianie stanu obiektów i terenu - np. nowo powstałe pęknięcia, zmiana ukształtowania terenu, odspojenie opasek, wykrzywienie ogrodzenia, okresowe/trwałe podmoknięcia, obsychanie roślin, zapadliska itp. Dokument ten nie stanowi dowodu w sprawie ale powoduje, że nie zacierają się zmieniający się stan, a w szczególnych wypadkach można go wykorzystać (zrobić z tego materiał dowodowy).

5/ żądać od służb kopalni dostarczenia kopii wszystkich dokumentów sporządzanych w związku z prowadzeniem sprawy w szczególności wykonywanych pomiarów, spisywanych protokołów, ustaleń dokonywanych w obecności pracowników kopalni.

W przypadku wyczuwania pochylenia regularnie raz na rok składać wniosek o pomiar pionowości z żądaniem jego udostępnienia. Można się powołać na ustalenia ochrony powierzchni w Planie Ruchu. Nie zapomnieć o terminach przedawnienia roszczeń.

Bardzo ważne. Często ustalenia zajmują kilka stron, na każdej zapisanej stronie podpisywanego dokumentu należy złożyć swój podpis i na ostatniej stronie wpisać, że potwierdzona kserokopia dokumentu w

niezmienionej formie winna być dostarczona stronie w terminie 7 dni.

6/ nie podpisywać żadnych dokumentów pod presją.

Jeżeli nasuwają się jakiegokolwiek wątpliwości zawartej w treści należy skonsultować się przed podjęciem kolejnych kroków z kimś niezależnym, kto zna tematykę szkód górniczych w zależności od potrzeb - od strony technicznej oraz w przypadkach spornych od strony prawnej.

Dotyczy zarówno protokołów ustaleń jak i podpisywania uгод.

Warunki podpisywanie uгод nie są dla Państwa komfortowe. Wezwanie, czasem, zaproszenie wywołuje stres gdyż chodzi niejednokrotnie o dorobek pokoleń. "Obstawa Kopalni" - prawnik, obsługa techniczna, kierownictwo kopalni i presja ilościowa oraz tematyczna powoduje, że bywa iż co innego poszkodowany ustala a co innego podpisuje. Czytać przed podpisaniem wszystkie dokumenty, parafować na dole kartki uzgodnione. Niezrozumiałe dla poszkodowanych treści winny być wyjaśnione przez kopalnię najlepiej pisemnie (protokół wyjaśnień i rozbieżności) zaś treści wątpliwe wymagają przerwy w negocjacjach i konsultacji zewnętrznej z osobami zawodowo zajmującymi się sprawami szkód górniczych Można określić termin do uzupełnienia podpisu po ustaleniu treści. Stosować zasadę ograniczonego zaufania z uwagi na zrozumiały konflikt interesów. Nie dać się nabierać na obietnice, że szybkie podpisanie przygotowanych dokumentów przyniesie jakieś domniemane korzyści.

Namawiam też do wymiany doświadczeń.

Należy pamiętać, że wszelkie roszczenia wobec kopalni przedawniają się zgodnie z zasadami Kodeksu Cywilnego po upływie 3 lat od okresu ujawnienia - czyli jeżeli szkody w obiekcie wystąpiły np. w styczniu 2004 r. to należy zgłosić roszczenie nie później niż do stycznia 2007 r. Wymyślanie i dopasowywanie terminów odradzam z uwagi na możliwość udokumentowania wpływów przez Kopalnię.

Zawarcie ugody

Uгода - postanowienie zawarte pomiędzy i za zgodą stron co do treści określającej co najmniej datę sporządzenia, strony godzące się, termin wykonania warunków i zakres wzajemnych postanowień.

Nowelizacja prawa górniczego, obowiązująca od stycznia 2002 r. pozwala na zawieranie uгод w formie aktu notarialnego.

Ta forma ugodowego postępowania, szczególnie w przypadku wypłaty odszkodowania jest pewniejsza dla poszkodowanych a ponadto zapewniającą prawne bezpieczeństwo zobowiązań.

Zawieranie uгод z kopalnią w zakresie odszkodowań kwotowych:

1. niezrozumiałe dla poszkodowanych treści winny być wyjaśnione przez obsługę kopalni najlepiej pisemnie zaś treści wątpliwe wymagają ustalenia przerwy w negocjacjach w celu konsultacji zewnętrznej z osobami zawodowo zajmującymi się sprawami szkód górniczych Można określić termin do uzupełnienia podpisu po ustaleniu treści ugody.
2. określenie wartości odszkodowania (jednorazowego, za remont) wymaga wyprzedzającego ustalenia tej wartości.

Sposoby:

- zlecić wycenę kosztów remontu lub wartości do własnych celów remonty - firmy budowlane jako oferta wykonania, kosztorys uproszczony (nieodpłatnie, jeżeli zlecimy firmie roboty)
- odszkodowanie - licencjonowani rzeczoznawcy majątkowi, dobrze jeżeli z kompletem uprawnień (budowlane, biegły sądowy) czas oczekiwania ok. 2-3 tygodni cena zależy od ilości składników średnio od 1000 zł. za dom jednorodzinny - 5000 zł. za siedlisko rolne lub gospodarstwo specjalistyczne. W cenie wymagana prawem dokumentacja - kosztorys, operat z wyceny z szkicem obmiarowym. Dokumenty te mogą być przydatne do późniejszego postępowania sądowego ale to zależy od decyzji Sądu.
- zlecić ocenę kosztów remontu lub wartości do własnych celów jak wyżej bez dokumentów, dla orientacji. Nie uzyskuje się dokumentów na piśmie ale doświadczona osoba może określić przybliżoną wartość do negocjacji. Koszt ok. 100-200 zł. w zależności od przedmiotu oceny. Pozwala na zorientowanie się co do propozycji kopalni i zakresu przeprowadzenia negocjacji cenowych. Np. rzeczoznawca ocenia wartość w przedziale 150-180 tyś. zł. kopalnia proponuje 160 tyś. Można zdecydować pozytywnie ale jeżeli propozycja jest na np. 100 tyś. to już należy się zastanowić czy podpisać ugodę.
- własna ocena godziwości propozycji kopalni.

Jeszcze jedna istotna uwaga:

Interpretacja prawna konstytucyjnego prawo własności wskazuje również na konieczność zachowania zasady nie uszczuplania odszkodowania w żadnej formie, również w formie warunków jęgo wypłaty. Oznacza

to, że jeśli wypłata odszkodowania za składniki to wg kosztu ich wytworzenia, jeśli w ratach to z odsetkami itp.

Postępowanie w przypadku awarii lub zaistnienia groźby awarii budowlanej:

Tryb opisany w Instrukcji jest niezgodny z ustaleniami uzgodnionych zasad ochrony do planu ruchu a także Prawem Górniczym i Geologicznym oraz budowlanym. Każdy stan awaryjny obiektu budowlanego musi być usunięty bezzwłocznie.

Uwaga: zgodnie z ustaleniami w zakresie ochrony w planie ruchu Kopalnia ma obowiązek zabezpieczenia i usunięcia awarii poza procedurami przetargowymi co zignorowano w Instrukcji pkt 20-22.

wykorzystanie uprawnień z art 95 ustawy Prawo Górnicze i Geologiczne

Tryb postępowania:

17 Zawiadomienie na piśmie (w nagłych stanach telefonicznie z potwierdzeniem niezwłocznym na piśmie) o groźbie wystąpienia awarii w przypadku nagłych zmian stanu technicznego obiektów budowlanych z określeniem zakresu awaryjnych uszkodzeń i wskazaniem terminu ich usunięcia. 21 Brak reakcji natychmiastowej (24 godz.) ze strony Kopalni, powiadomienie na piśmie o zleceniu wykonania zastępczego z wskazaniem wykonawcy i orientacyjnych kosztów związanych z usunięciem awarii (wg informacji zasięgniętych u wykonawcy).

3/ Uregulowanie należności z wykonawcą i przedłożenie faktury z pismem przewodnim i pismem informującym o awarii do zapłaty przez Kopalnię.

4/ W przypadku odmowy zapłaty korzystamy z art. 98 i występujemy o nakaz sądowy.

Jeżeli sprawa nie jest bardzo pilna możemy po punkcie 2 wystąpić o nakaz sądowy:

Jakie stany można uznać za awaryjne?

Nagle pęknięcia rozwarte fundamentów, ścian lub stropów.

Wypiętrzenia i wyrzuszenia elementów budynku.

Pęknięcia kominów.

Uszkodzenie instalacji wewnętrznych lub przyłączy.

Napływ wód do budynku.

Odspojenie elementów bryły budynku.

Postępowanie przed Sądami Powszechnymi:

Roszczenie dochodzone w Sądzie musi być poprzedzone brakiem odpowiedzi lub odmową pozytywnego załatwienia wniosku poszkodowanego właściciela ze strony Kopalni patrz art 97 ustawy Prawo Górnicze i Geologiczne. Czas oczekiwania na odpowiedź zgodnie z tym Prawem - 30 dni. Omówiono powyżej.

Właściwość Sądu:

Sąd właściwy zależy od wysokości roszczenia.

Sądy Rejonowe przy roszczeniach do 30.000, zł dla Was właściwy Sąd - Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śl. ul. Wałowa.

Sądy Okręgowe wyższe kwoty roszczeń - aktualnie Sąd Okręgowy w Gliwicach ul. Piłsudskiego 1. Poprawne złożenie pozwu pozwoli na zaoszczędzenie czasu (ok. 1-2 miesięcy).

Czas oczekiwania na zakończenie procesu średnio ok. 1,5 - 2 lata.

Tryb postępowania:

1. wyczerpane postępowanie ugodowe - kiedy zachodzi?

- I. kopalnia nie odpowiedziała w terminie 30 dni lub strony nie doszły do porozumienia co do warunków ugody. Sprawa stosunkowo prosta, zgłosić roszczenie do Sądu.
- II. kopalnia odmówiła wszczęcia postępowania zgodnie z wnioskiem. Sprawa bardziej skomplikowana, należy się upewnić co do zasadności roszczeń od strony prawnej i technicznej. Zlecić sprawdzenie stanu technicznego, czy są wskazania do występowania szkód.
- III. naruszono zasady prawne wyżej omówione. Brak odpowiedzi lub odpowiedź niezgodna z stanem faktycznym. Sprawa bardzo trudna konieczna pomoc prawnika.

2. Określenie roszczeń dla potrzeb Sądu

- pozew winien precyzyjnie określać przedmiot roszczeń czyli oczekiwania powoda wobec pozwanego np. naprawa szkód polegających na przywróceniu stanu poprzedniego budynku mieszkalnego poprzez prostowanie z remontem, poprzez wypłatę odszkodowania, poprzez dokonanie remontów - awaryjnego i zakreślonego (co trzeba naprawić). Należy również podać wartość roszczenia. Wartość roszczenia można określić wg własnych oczekiwań ale warto skonsultować wg zasad jak wyżej przy zawieraniu ugody.

W takim przypadku odradzam zlecenie samemu opracowania operatu lub kosztorysu mija się to z celem, gdyż Sąd traktuje takie opracowanie jak opinię strony. Wystarczy informacja co do

przedziału wartości. Jeżeli już ktoś ma operat to jest on pomocny i można go ujawnić ale należy się liczyć z jego odrzuceniem przez Sąd. W praktyce wygląda to tak, że wartość określona w pozwie jest wartością graniczną. Do celów Sądowych należy **przedłożyć aktualny nie straszy niż 3 miesiące** odpis Księgi Wieczystej uszkodzonej nieruchomości (archiwum Ksiąg wieczystych przy Sądzie Rejonowym) oraz **udokumentować wyczerpanie postępowania ugodowego** - brak odpowiedzi w terminie 30 dni, odpowiedź negatywna.

Przydadzą się tu jako dowody zgromadzone materiały i dokumenty opisane w punkcie 2 - wskazówki praktyczne.

2. Postępowanie przed Sądem rady praktyczne:

wersja I mało optymistyczna. Stawanie przed sądem samemu. Pozwana kopalnia zawsze posyła prawnika. Sąd ma sztywne procedury i hermetyczny język.

Dla potwierdzenia zasadności roszczeń **należy wywołać opinie geologiczno-górnica wraz z pomiarem pionowości (przy pochyleniach).** Kiedy Sąd ją prześle **przeczytać dokładnie** (wszystko jest ważne) **lub skonsultować treść opinii z kimś znającym się na tej problematyce i koniecznie w oznaczonym przez Sąd terminie wnieść swoje uwagi** lub ich brak. Potem wywołać **opinie budowlana wraz z określeniem wartości przedmiotu pozwu.**

Przygotować się na wizytę biegłego - skompletować dokumenty techniczne, własnościowe, inne zgromadzone, przygotować dostęp do wszystkich części i pomieszczeń budynków, zapewnić oświetlenie, przygotować sobie spis uszkodzeń w odniesieniu do zakresu roszczenia. Ustalić z domownikami, kto będzie obsługiwał biegłego i postarać się, żeby pozostali domownicy nie przeszkadzali podczas ustaleń.

Pamiętać, że sprawa raz osądzona nie wraca do ponownego rozpatrzenia.

Uczestniczyć w rozprawach - **lub** dostarczyć sądowi wiarygodne dokumenty o niemożności uczestnictwa w oznaczonym terminie.

wersja U z adwokatem bardziej optymistyczna. Począwszy od napisania pozwu do wyroku trzymać się jednego wybranego adwokata.

Warunki zastępstwa procesowego i opłacenia uzgodnić na wstępie przy 1 wizycie po wybraniu adwokata - np. zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, opłata wstępna i końcowa np. procentowo od wygranej lub określić inne warunki ale czytelnie, najlepiej spisać sobie w trakcie rozmowy lub poprosić o zawarcie umowy na piśmie. Są to trudne negocjacje wstępne ale pozwalają uniknąć niespodzianek po zakończeniu procesu.

Nie liczyć na włączenie się adwokata w trakcie wszczętego samodzielnie procesu. Czasem zagmatwanie sprawy na wstępie uniemożliwi jej poprawne wyprowadzenie. Pilnować 5 bywać na rozprawach, nie zostawiać niczego na samopas.

Biegli sądowi - są to specjaliści z danej branży, którym Sąd zlecił opinię o określonej treści. Obowiązki biegłego - wymagane powiadomienie właściciela pismem poleconym (lub za zwrotnym potwierdzeniem odbioru) na co najmniej 14 dni przed planowaną wizytą lub **uzgodnienie wyprzedzająco terminu inną drogą.**

Można odmówić dopuszczenia do oględzin jeżeli biegły stawia się bez uzgodnienia terminu i nie będziecie przygotowani do ustaleń lub z innych powodów będzie wam to nie na rękę. Czasami biegły może prosić o wskazane odkrywki miejsc trudnodostępnych - wtedy należy to wykonać. Spisać sobie okres zmian stanu technicznego - remonty, wymiany elementów. Przeczytać protokół przed podpisaniem i zaparafować strony.

Pamiętać, że przysługuje prawo do odmowy podpisu i wpisu oświadczenia - zdanie odmienne powoda do ustaleń zawartych w protokole.

Terminy. Bardzo ważne - pilnować oznaczonych w pismach sądowych terminów pod rygorem utraty prawa do roszczeń. Przywrócenie terminu jest bardzo trudne dobrego wymaga dobrego udokumentowania.

inż. Irena Kuczera

Autorka zastrzega wszelkie prawa autorskie. Tekst nie może być wykorzystywany ani publikowany bez zgody autorki w całości lub w części przez osoby trzecie.

UROCZYSTE OTWARCIE GIMNAZJUM IM. PROF. MONIKI GRUCHMANOWEJ

